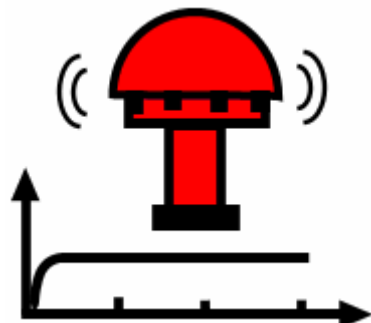


Jak należy się zachować w przypadku ogłoszenia alarmu o klęskach żywiołowych i zagrożeniu środowiska

Alarm o klęskach żywiołowych i zagrożeniu środowiska



Dźwięk ciągły trwający 3 minuty

Alarm o klęskach żywiołowych i zagrożeniu środowiska - ogłasza się w celu powiadomienia ludności np. o groźbie zatopienia, pożarze lasu, katastrofie ekologicznej.

Gdy znajdujesz się w mieszkaniu:

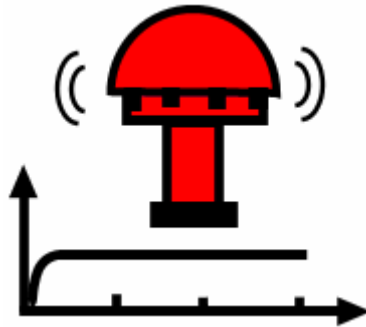
- włącz odbiornik radiowy lub telewizyjny na program lokalny w celu wysłuchania komunikatów nadzwyczajnych;
- stosuj się ściśle do poleceń podanych w komunikatach nadzwyczajnych;
- powiadom sąsiadów o zagrożeniu;
- w przypadku zagrożenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi (NSCh) uszczelnij okna, drzwi, otwory wentylacyjne i nie opuszczaj mieszkania bez specjalnych instrukcji służb kierujących ewakuacją.

Gdy znajdujesz się na ulicy:

- w bezpośrednim sąsiedztwie uwalnia się NSCh oddalaj się najkrótszą drogą od rejonu zagrożenia w miarę możliwości prostopadle do kierunku wiatru;
- ostrzegaj inne osoby o grożącym niebezpieczeństwie;
- nie znasz przyczyny ogłoszenia alarmu - staraj się dotrzeć do miejsca gdzie możesz
- wysłuchać komunikatów nadzwyczajnych;
- stosuj się do poleceń służb porządkowych.

Jak należy się zachować w przypadku ogłoszenia alarmu powietrznego

Alarm powietrzny



Dźwięk modulowany trwający 3 minuty

Alarm powietrzny - ostrzega o grożącym niebezpieczeństwie uderzeń z powietrza.

Osoby znajdujące się w mieszkaniu:

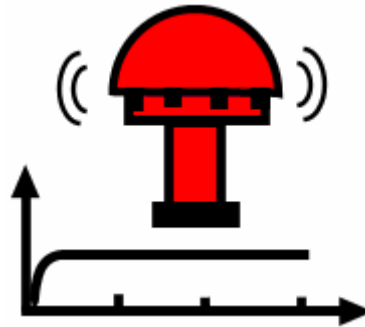
- ubrać się;
- wyłączyć wszystkie urządzenia elektryczne i gazowe oraz wygasić ogień w piecu;
- zamknąć okna i zabezpieczyć mieszkanie;
- zabrać dokumenty osobiste, zapas żywności, indywidualne środki ochrony przed skażeniami, środki opatrunkowe oraz w miarę potrzeb i możliwości latarkę elektryczną, koc, odbiornik radiowy (na baterie) itp.;
- zawiadomić o alarmie sąsiadów (mogli nie usłyszeć sygnału alarmowego);
- pospiesznie udać się do najbliższego schronu lub ukrycia.

Osoby znajdujące się w zakładzie pracy, szkole lub miejscu publicznym powinny:

- przerwać pracę (wyłączyć maszyny i urządzenia), naukę, udział w imprezie, podróży;
- udać się do najbliższego schronu lub ukrycia;
- pomagać słabszym, chorym i ułomnym;
- podporządkować się ściśle poleceniom służb porządkowych obrony cywilnej.

Jak należy się zachować w przypadku ogłoszenia alarmu o skażeniach

Alarm o skażeniach



Dźwięk trwający 10 sekund powtarzany przez 3 minuty z przerwami 15-25 sekund

Alarm o skażeniach - ogłasza się, by ostrzec o skażeniach wykrytych w danym rejonie lub mogących wystąpić przed upływem 30 minut.

Podstawowe czynności które powinny zostać wykonane po usłyszeniu syreny alarmowej

- nałożyć indywidualne środki ochrony,
- włączyć odbiornik radiowy i telewizyjny na częstotliwość kanału stacji lokalnej,
- postępować zgodnie z zaleceniami podawanymi w komunikatach,
- wykonywać polecenia organów kierujących akcją ratowniczą.

Jeżeli jedziesz samochodem:

- wyłącz dmuchawy i zamknij okna, włącz zamknięty obieg powietrza, słuchaj radia (najlepiej lokalnego) i stosuj się do poleceń służb ratowniczych,
- pojedź do pierwszego zamieszkanego budynku i postępuj według wskazówek dla osób przebywających poza budynkiem.

Jeżeli jesteś w budynku:

- pozostań w budynku,
- wpuść do niego zagrożonych przechodniów,
- poinformuj innych mieszkańców o zagrożeniu,
- zamknij drzwi i okna,
- wyłącz klimatyzację i wentylatory, pozalepiaj wywietrzniki, pozamykaj wywietrzniki w ramach okiennych,
- znajdź pomieszczenia bez okien,
- unikaj przebywania w piwnicach i innych nisko położonych częściach budynku,
- unikaj niepotrzebnego zużycia tlenu,
- włącz radio lub telewizor (najlepiej stację lokalną).

Jeżeli jesteś poza budynkiem:

- znajdź najbliższy zamieszkały budynek,
- w miarę możliwości poruszaj się prostopadle do kierunku wiatru, chroń drogi oddechowe (np. oddychaj przez chusteczkę do nosa),
- umyj dokładnie twarz, włosy i ręce, oczyść oczy i uszy,
- w przypadku kontaktu z niebezpiecznymi substancjami, zostaw odzież wierzchnią i obuwie przed domem.

Jeżeli doszło do skażenia:

- nie dotykaj i nie wążaj podejrzanych przedmiotów, nie sprzątaj proszku, nie ścieraj cieczy,
- aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryj ją np. kocem,
- pozamykaj okna oraz drzwi i wyłącz klimatyzację, nie dopuść do przeciągów,
- opuść pomieszczenie i nie wpuszczaj do niego innych osób,
- umyj dokładnie ręce wodą i mydłem,
- zdejmij ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włóż do plastikowego worka,
- umyj się pod prysznicem,
- po kontakcie z podejrzanymi substancjami nie jedz, nie pij i nie pal,
- wszystkie osoby, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej, powinny się zgłosić na policję.

Jeżeli doszło do skażenia pomieszczeń aerozolami:

- wyłącz wentylatory i klimatyzację w całej okolicy,
- zamknij okna i drzwi, opuść pomieszczenie,
- wyłącz klimatyzację w budynku,
- sporządź listę wszystkich obecnych osób i udostępnij ją policji.

Ważne informacje

Zasady postępowania na wypadek różnych zagrożeń.

Powódź

Przed wystąpieniem powodzi :

1) Poznaj podstawowe pojęcia, związane z zagrożeniem powodziowym:

Pogotowie przeciwpowodziowe wprowadza się, gdy poziom wody w rzece wzrasta do poziomu ostrzegawczego i nadal się podnosi.

Alarm powodziowy ogłasza się, gdy poziom wody zbliża się do stanu alarmowego.

2) Dowiedz się w urzędzie gminy czy:

- nie mieszkasz na terenie zagrożonym /zalewowym/,
- będą stosowane jakieś sposoby alarmowania /syreny, dzwony, komunikaty/,
- w razie powodzi będzie zorganizowana ewakuacja, kto ją będzie przeprowadzał, kiedy i co obejmuje oraz gdzie przewiduje się miejsca przyjęć ludzi i mienia.

3) Ubezpiecz siebie i swój dobytek - w razie tragedii odszkodowanie zawsze pomoże Ci "stać na nogi",

4) Jeśli zagrożenie powodzią stanie się realne, zaopatr się w przydatny sprzęt:

- latarki, radioodbiornik bateryjny + zapasowe baterie,
- inne źródła światła /świece, lampy naftowe, zapalki, zapalniczki/,

5) Przygotuj się, aby być samowystarczalnym przez okres 3 dni i zdolnym do pomocy sobie i innym.

6) Poproś krewnych lub znajomych, zamieszkałych na terenach bezpiecznych by służyli jako miejsce kontaktu dla twojej rodziny. Upewnij się czy wszyscy członkowie znają adresy i telefony osób kontaktowych.

7) Zapoznaj rodzinę, jak zabezpiecza się mieszkanie, dom, obejście przed powodzią i grabieżą.

8) Sprawdź zawory zainstalowane w kanalizacji ściekowej swego domu w celu zapobieżenia cofania się wody z systemu drenowego. W ostateczności użyj dużych korków lub czopów do zatkania przecieków, rur i zbiorników.

W czasie zagrożenia powodzią:

1) Miej włączone radio bateryjne na częstotliwość radia regionalnego, w celu uzyskania komunikatu o zagrożeniu i sposobach postępowania.

2) W przypadku niebezpieczeństwa natychmiast przemieszczaj się na wyżej położone tereny,

3) Jeżeli władze lokalne ogłoszą ewakuację z terenów zagrożonych, bądź przygotowany na nią wraz z rodziną. Pamiętaj także o swoich zwierzętach.

4) Zabezpiecz swoje mieszkanie, swój dom tj. przenieś wartościowe wyposażenie domowe na wyższe piętra domu oraz zabezpiecz parter, jeśli czas na to pozwala.

Wykorzystaj do tego celu worki z piaskiem, folię lub inne materiały podręczne.

Z posesji, wszystkie rzeczy schowaj w budynku lub je przywiąż do czegoś stabilnego, aby nie popłynęły,

5) W czasie powodzi **odłącz urządzenia elektryczne**, ale nie dotykaj ich, są wilgotne lub stoją w wodzie. **Wyłącz sieć gazową i wodociągową.**

6) W miarę możliwości na wyższych piętrach napełnij wannę i inne pojemniki wodą, po wcześniejszym wysterylizowaniu ich płynami typu: ACE, Bielinka, Chlorobis,

7) Nie używaj w gospodarstwie domowym wód gruntowych, mogą być zatrute /skażone/,

8) Nie chodź na obszarach zalanych, jeżeli woda przemieszcza się szybko.

Fala o głębokości kilkunastu cm może przewrócić i przemieścić dorosłego człowieka.

9) Jeżeli musisz przekroczyć zalany obszar, użyj do badania gruntu przed sobą tyczki.

Do przejścia wybieraj miejsca bez prądu powodziowego.

- 10) Po ostrzeżeniu, że spodziewana jest duża powódź, zapewnij swobodny wlew wód powodziowych do piwnicy twego domu. Unikniesz w ten sposób zagrożenia uszkodzenia fundamentów domu przez ciśnienie napierających wód powodziowych.
- 11) Dzieciom i osobom z ograniczoną świadomością należy przymocować w widocznym miejscu kartkę z imieniem, nazwiskiem oraz miejscem zamieszkania.
- 12) Jeżeli zostaniesz wytypowany do pomocy w pracach przeciwpowodziowych /np. do napełniania worków z piaskiem / - **p o m a g a j !!!**
- 13) W miarę możliwości zapobiegaj tworzeniu się atmosfery paniki, bądź rozsądny, zachowaj trzeźwość umysłu - to połowa sukcesu.

Uwaga!!!!

Dobrze jest mieć ustalone zasady sygnalizacji na wypadek różnych potrzeb, np.:

Kolor BIAŁY - potrzeba ewakuacji

Kolor CZERWONY - potrzeba żywności i wody

Kolor NIEBIESKI - potrzeba pomocy medycznej

Po powodzi

1. Jak najdłużej pozostań poza zasięgiem wód powodziowych, gdyż mogą być skażone np. produktami ropopochodnymi, nie oczyszczonymi ściekami, bakteriami chorobotwórczymi itp.

Nie używaj ich do picia ! Mogą być one również pod napięciem z uszkodzonych linii energetycznych napowietrznych lub podziemnych.

2. Bądź ostrożny, gdy wyjeżdżasz na tereny dotknięte powodzią. Drogi mogą być osłabione i nie wytrzymywać ciężaru twojego samochodu /ciągnika/, czy innego pojazdu.
3. Miej zawsze włączone radio w celu uzyskania informacji lokalnych, dotyczących udzielanej pomocy tj. zaopatrzenia w żywność i wodę zdatną do picia i użytku ogólnego.
4. Zwracaj uwagę na zdrowie i bezpieczeństwo twoje i twojej rodziny. Często myj ręce mydłem w czystej wodzie, jeśli miałeś kontakt z wodami powodziowymi.
5. Pamiętaj o wspomżeniu swoich sąsiadów, którzy mogą potrzebować specjalnej pomocy przy małych dzieciach, starszych lub przy niepełnosprawnych osobach.
6. Wyrzuć żywność, która miała kontakt z wodami powodziowymi.
7. Poinformuj odpowiednie służby o zerwanych liniach energetycznych, nieszczelności rurociągu gazowego lub o innych zagrożeniach występujących na twoim terenie.
8. Mieszkanie i wszystkie sprzętu, które przydatne są do dalszego użytkowania trzeba zdezynfekować, gdyż naniesiony muł zawiera duże ilości grzybów i bakterii chorobotwórczych, które zagrażają zdrowiu ludzi i zwierząt.
9. Przygotuj się do wymiany podłogi, które nasiąkły wodami powodziowymi.
10. Sprawdzaj czy fundamenty twego domu nie mają pęknięć, aby upewnić się, że budynek nie grozi zawaleniem. Uważaj na poluzowane tynki, sufity.
11. Odpompuj zalane piwnice stopniowo - około 1/3 pierwotnego poziomu wody dziennie w celu uniknięcia zniszczenia struktury fundamentów.
12. Dopilnuj, aby instalacje domowe; elektryczne, gazowe i wodnokanalizacyjne zostały sprawdzone przez fachowców i ewentualnie naprawione przed ich ponownym użytkowaniem.
13. Używaj mocnego obuwia i bateryjnych lamp lub latarek w czasie oględzin zabudowań.
14. Jeżeli byłeś ubezpieczony przed powodzią, skontaktuj się z firmą ubezpieczeniową, aby uniknąć nieporozumień z odszkodowaniami. Zrób zdjęcia zastanych zniszczeń - zarówno budynku, jak i wyposażenia.

Jak pozbyć się wody z zalanej piwnicy:

1. usuwać wodę z piwnicy, jeżeli jej poziom w gruncie jest tak wysoki jak w zalanych pomieszczeniach lub wyższy,
2. wypompowywać wielokrotnie ciągle napływającą wodę,
3. obniżać poziom wody szybciej niż 2-3 cm na godzinę, przed rozpoczęciem wypompowywania wody należy ustalić źródło jej pochodzenia i miejsce napływu,
4. jeżeli woda w piwnicach pochodzi z gruntu nie wolno jej usuwać jeśli poziom w gruncie jest wyższy od poziomu w piwnicy,
5. jeżeli woda dostaje się do pomieszczeń z góry w czasie przejścia fali powodziowej, należy ją spompować uwzględniając zalecenia, że pompujemy tylko raz i tylko w przypadku gdy poziom wody w gruncie za ścianą jest niższy lub co najwyżej równy poziomowi posadzki zalanej piwnicy,
6. jeżeli woda dostała się do piwnicy z przewodów kanalizacyjnych usuwanie jej można rozpocząć po zamknięciu przewodów odprowadzających,
7. jeżeli zaobserwowano pojawienie się lub pęknięcie ścian budynku, wystąpienie osiadań i odchyłeń od pionu nie wolno pompować wody z piwnic ani w sposób pospieszny osuszać.

Suszenie budynków:

1. otwierać okna i drzwi w celu przewietrzenia mieszkania,
2. pootwierać okienka w piwnicy, meble poodsuwać od ścian na odległość co najmniej 20 cm i podnieść minimum na wysokość 5 cm od podłogi,
3. uruchomić ogrzewanie jeżeli jest to możliwe lub specjalne agregaty,
4. z pomieszczeń usunąć elementy wykończeniowe, które uległy uszkodzeniu oraz które mogą ulegać korozji biologicznej lub utrudniają wysychanie /np. podłogi, wykładziny, tapety, boazerie, płytki ceramiczne mocowane na kleju/.

Zapobieganie rozwojowi grzybów i pleśni:

1. ściany i sufity odkażać mlekiem wapiennym z wapna palonego i malować farbami również z wapna palonego,
2. stropy drewniane pozbawić nawierzchni drewnianych i drewnopochodnych łącznie z materiałem podłogowym i ociepleniem, legary podłogowe wysuszyć a następnie zabezpieczyć środkiem impregnacynym do ochrony drewna przed zagrzybieniem, nowe elementy powinny być również impregnowane jak legary,
3. stropy betonowe pozbawić warstw podłogowych /ocieplenia, parkiety, posadzki.../, wysuszyć, odkażać mlekiem wapiennym z wapna palonego.

Woda do picia:

Fala powodziowa niesie ze sobą zanieczyszczenia bakteryjne i chemiczne, groźne dla zdrowia i życia człowieka.

W celu uzyskania wody bezpiecznej dla zdrowia należy bezwzględnie wszystkie studnie doprowadzić do odpowiedniego stanu technicznego oraz oczyścić je i wydezynfekować.

Oczyszczanie i odkażanie studni kopanej :

Po wybraniu wody ze studni trzeba oczyścić dno ze szlamu i wszelkich nieczystości, wybrać kilkudziesięciocentymetrową warstwę piasku i wypełnić warstwą przemytego żwiru lub gruboziarnistego piasku grubości 10 cm, oczyścić cembrowinę oraz zabetonować ubytki i szpary.

Przed przystąpieniem do dezynfekcji należy zmierzyć za pomocą tyczki lub ciężarka na sznurku głębokość wody w studni. Na każdy metr głębokości wody odmierzamy ilość wapna chlorowanego wg zasad podanych w tabelce.

Średnica studnia w cm Potrzebna ilość wapna chlorowanego na każdy metr głębokości wody

Ilość monochloraminy na każdy metr głębokości wody :

80 150g - 1 szklanka 165g

90 200g - 1 szklanka i ćwierć 220g

100 250g - półtorej szklanki 270g

120 350g - 2 szklanki i ćwierć 380g

W przypadku stosowania roztworu podchlorynu sodu należy odmierzyć szklankę takiej samej objętości jak dla wapna chlorowanego lub dawki wymienione w tabletkach w gramach dwukrotnie zwiększyć.

Aby prawidłowo przeprowadzić dezynfekcję należy:

1. do wiadra z wodą dodać dwie płaskie łyżeczki od herbaty któregoś z wymienionych środków dezynfekcyjnych i wyszorować tym cembrowinę,
2. po ponownym napełnieniu studni wodą rozmieszać w wiadrze z niewielką ilością wody odmierzoną wg tabeli ilość środka dezynfekcyjnego dopełnić wiadro wodą zamieszać tyczką lub poprzez nabieranie wiadrem i wylewanie z powrotem,
3. po 24 godzinach wybierać wodę aż do zaniku zapachu chloru.

Uwaga : środki dezynfekcyjne należy przechowywać w suchym i ciemnym pomieszczeniu w naczyniu drewnianym lub szklanym.

Odkazanie studni wierconych i abisyńskich.

W przypadku studni wierconej wymieszanie roztworu odkazającego następuje z dużymi trudnościami. Dlatego w wyjątkowych sytuacjach odkaza się je wprowadzając roztwór dezynfekcyjny za pomocą specjalnej pompy.

Zazwyczaj w przypadku zanieczyszczenia studni dokładnie się ją przepłukuje przez długotrwałe pompownie.

Informacja o zapobieganiu chorobom zakaźnym:

Woda rozniosła i osadziła na terenie powodziowym zarazki zakaźnych schorzeń przewodu pokarmowego: duru brzuszego, czerwonki, salmonelloz i innych chorób biegunkowych.

W glebie oraz pomieszczeniach chłodnych i wilgotnych mogą pozostawać zdolne do zakażenia przez kilka tygodni. Zarazki należy zniszczyć wszędzie tam, gdzie jest to możliwe.

W tym celu trzeba:

1. odkazić wapnem chlorowanym zalane powodzią studnie i ujęcia wodne,
2. oczyścić z osadów i odkazić przy użyciu chemicznych środków czyszczących powierzchnię ścian, podłóg i sprzętów gospodarczych,
3. wywietrzyć, wysuszyć i odmalować pomieszczenia mieszkalne i gospodarcze, zwłaszcza te, w których przechowuje się żywność i gdzie przebywają małe dzieci oraz by starsze, niedołążne,
4. oczyścić, wysuszyć i odkazić miejsca ustępowe; często powtarzać odkazanie urządzeń sanitarnych i ustępów, zmywać je i utrzymywać w czystości i suchości.
5. Zakaźne schorzenia przewodu pokarmowego szerzą się poprzez zakażoną wodę, żywność i brudne ręce.

Tylko rygorystyczne przestrzeganie zasad higieny chroni przed zachorowaniem:

1. wodę do picia, płukania owoców i warzyw spożywczych na surowo, do mycia zębów należy **ZAWSZE GOTOWAĆ** przed użyciem,
2. surowe produkty pochodzenia zwierzęcego /mięso, drób, jaja, ryby/ oraz warzywa należy traktować jako zakażone i nie dopuszczać do ich zetknięcia z produktami gotowymi do spożycia, zwłaszcza gotowanymi i przeznaczonymi do spożycia na zimno lub przechowywania,
3. ręce myć dokładnie wodą i mydłem, czyszcząc również paznokcie po każdej

bytności w ustępie, oporządzeniu zwierząt, oczyszczaniu warzyw oraz mięsa i jaj. To samo czynić przed przystąpieniem do: obróbki produktów przeznaczonych do spożycia, przygotowania posiłków, karmienia dziecka, pielęgnowania niemowlęcia,
1. w razie zachorowania należy jak najszybciej zgłosić się do lekarza i poddać jego zaleceniom /m.in. szczepieniom ochronnym/,

Informacja o żywności :

Artykuły żywnościowe pozostawione lub przechowywane w miejscach objętych powodzią są narażone na zniszczenie, zepsucie lub zanieczyszczenie. Dlatego należy je dokładnie sprawdzać przed spożyciem. Żywność zepsuta, zanieczyszczona i spleśniała jest szkodliwa dla zdrowia. Spożywanie jej prowadzi do choroby, a nawet śmierci.

Nie jedz, zwłaszcza nie podawaj dzieciom produktów, które:

1. zostały zalane, a nie są hermetycznie opakowane, jeśli nawet nie wykazują oznak zepsucia,
2. mają zmieniony zapach, barwę, smak, konsystencję,
3. mają widoczną pleśń lub zapach spleśniały, stęchły,
4. są w widoczny sposób zanieczyszczone lub posiadają obcy chemiczny zapach,
5. są w opakowaniach pozbawionych etykiet, w związku, z czym mogą być mylnie uznane za żywność, np. trujące oleje mineralne, zaprawione zboża siewne itp.,
6. znajdowały się bez szczelnych opakowań w miejscach brudnych - w chlewach, oborach, kurnikach itp.,
7. są w puszkach o wydętych wieczkach.

Nie jedz artykułów żywnościowych niewiadomego pochodzenia - mogą być szkodliwe. Nie spożywaj mięsa, które nie było badane oraz jego przetworów. Ani gotowanie, ani smażenie takiego produktu nie chroni przed zatruciem, zwłaszcza niebezpiecznymi dla człowieka włośniami.

Posiadaną żywność chroń przed zepsuciem i zanieczyszczeniami, w tym celu:

1. produktów nietrwałych, jak mięso, wędliny, ryby, śmietana, masło, gotowe potrawy itp. nie przechowuj w temp. wyżej niż 10°C,
2. produkty sypkie, zawilgocone, ale nie zepsute należy szybko spożyć lub przed przechowywaniem przesuszyć,
3. przechowuj żywność w szczelnych opakowaniach, przykrytą, w pomieszczeniach gdzie nie ma środków chemicznych, takich jak: pestycydy, nawozy mineralne,
4. składaj żywność w suchym, chłodnym miejscu,
5. chroń żywność przed gryzoniami i szkodnikami.

W razie zanieczyszczenia lub zmoczenia powierzchni wodoszczelnego opakowania żywności, po usunięciu z opakowań zanieczyszczeń, produkt może być spożyty, jeżeli nie wykazuje żadnych zmian.

Poradnik na wypadek zagrożeń w okresie letnim

I. Bądź przygotowany na wypadek wystąpienia burzy:

- ubezpiecz swoje mieszkanie, dom samochód, zwierzęta gospodarskie, uprawy polowe od skutków burzy,
- przygotuj swoje mieszkanie (dom);
- zabezpiecz rynny i inne urządzenia, które mogą ulec zniszczeniu;
- sprawdź drożność studzienek kanalizacyjnych i rowów;

Podczas burzy:

- jeśli spotka Cię z dala od domu, znajdź bezpieczne schronienie i pozostań do czasu jego zakończenia;
- jeśli jesteś w domu :
 - zamknij okna, usuń z parterów i balkonów przedmioty, które mogą zagrażać przechodniom,
 - pozostań w nim z dala od oszklonych okien, sufitów i drzwi;
 - w miarę możliwości pozamykaj zwierzęta domowe i hodowlane;
 - trzymaj pod ręką przygotowane latarki oraz dodatkowe baterie;
 - miej włączone radio w celu zapoznania się z aktualnymi komunikatami;
 - wyłącz z gniazdek wszystkie zbędne urządzenia elektryczne oraz anteny;
 - jeśli jesteś w samochodzie stań na poboczu i przeczekać ulewę, unikaj zatrzymywania się pod drzewami, przewodami elektrycznymi itp.

O wszystkich zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi informuj straż pożarną, a w przypadku zerwania linii energetycznych zgłoś to pogotowiu energetycznemu.

Po burzy:

- udziel pierwszej pomocy rannym lub poszkodowanym osobom;
- nie przenoś ciężko rannych osób, chyba że są one bezpośrednio zagrożone doznaniem kolejnych obrażeń - wezwij pomoc;
- jeżeli byłeś ubezpieczony przed gradobiciem, wykonaj zdjęcia zniszczeń, zarówno domu, jak i jego wyposażenia.

II. Bądź przygotowany na wypadek wystąpienia wichury :

Przed nadejściem wichury:

- słuchaj prognozy pogody oraz komunikatów podawanych przez rozgłośnie radiowe i telewizyjne;
- gruntownie oceń stan okien. Jeżeli uznasz to za konieczne - zabezpiecz je odpowiednio;
- uprzątnij z obejścia przedmioty, które mogłyby narobić szkód w przypadku porwania ich przez wiatr;
- pozamykaj zwierzęta oraz odpowiednio zabezpiecz pomieszczenia, w których się znajdują;
- upewnij się czy twoje radio i latarka działają jak należy. Miej zapas naładowanych baterii;
- sprawdź stan apteczki pierwszej pomocy. Zaopatrz się w niezbędne materiały i leki;
- zaopatrz się w paliwo do samochodu. Może być potrzebny;
- upewnij się, czy Twoi najbliżsi sąsiedzi zdają sobie sprawę z powagi sytuacji.

W czasie silnych wiatrów:

- zachowaj spokój. Nie wychodź na zewnątrz, jeśli nie jest to absolutnie konieczne;
- jeśli znajdziesz się z dala od domu, pozostań tam, gdzie jesteś, dopóki wichura nie przejdzie. Nie zatrzymuj się pod trakcjami elektrycznymi, planszami reklamowymi i

drzewami. Nie spaceruj też pod balkonami - spadające doniczki, kwietniki lub szyby okienne mogą Cię dotkliwie poranić;

- wyłącz główny wyłącznik prądu - ograniczy to możliwość powstania pożaru;
- schowaj się w środkowych i najniższych partiach budynku z dala od oszklonych okien, sufitów i drzwi;
- słuchaj komunikatów radiowych i telewizyjnych oraz przestrzegaj w nich przekazywanych zasad zachowania się;
- jeśli służby ratownicze zalecą ewakuację:
 - wyrusz tak szybko, jak to tylko możliwe,
 - opuszczając mieszkanie wyłącz energię elektryczną , główny zawór wody i gazu oraz zabezpiecz dom,
 - zawiadom kogoś poza zasięgiem wichury, dokąd się ewakuujesz,
 - zabierz przygotowany zawnazasu podręczny bagaż oraz ciepłą odzież.

Po przejściu silnych wiatrów:

- zorganizuj pomoc, w tym medyczną dla poszkodowanych;
- uprzątnij zniszczony sprzęt i dokonaj niezbędnych napraw w swoim domu;
- nie próbuj usuwać zwalonych drzew, które upadły na linie energetyczne. Nie dotykaj zerwanych przewodów;
- jeśli jesteś ubezpieczony, wykonaj zdjęcia zniszczeń, zarówno domu jak i jego wyposażenia;
- sprawdź instalację (gazową, elektryczną , wodociągową i ściekową) w zniszczonym domu;

O wszystkich zdarzeniach, mających istotne znaczenia dla bezpieczeństwa ludzi informuj służby dyżurne:

- Straży Pożarnej - 998
- Policji - 997
- Pogotowia Ratunkowego - 999 lub 112
- Pogotowia energetycznego - 991
- Pogotowia gazowego - 992

III. Bądź przygotowany na wystąpienie gwałtownego ocieplenia i suszy:

- ogranicz do niezbędnego minimum przebywanie na słońcu zwłaszcza w okresie najintensywniejszego działania jego promieni;
- utrzymuj chłodne powietrze wewnątrz pomieszczenia, stosując żaluzje w drzwiach i oknach;
- przebywaj wewnątrz pomieszczeń tak długo, jak to możliwe. Jeśli jest brak klimatyzacji, przebywaj na najniższym poziomie budynku, poza zasięgiem światła słonecznego;
- spożywaj zbilansowane lekkie posiłki;
- regularnie pij duże ilości wody. Osoby cierpiące na epilepsję oraz schorzenia serca, nerek lub wątroby, będące na niskowodnej diecie oraz mające problemy z utrzymaniem płynów, powinny skontaktować się z lekarzem przed zwiększonym przyjmowaniem płynów;
- ogranicz przyjmowanie napojów alkoholowych. Mimo, że piwo i napoje alkoholowe zdają się zaspokajać pragnienie, to zazwyczaj powodują dalsze odwadnianie organizmu;
- ubieraj się w luźno dopasowane rzeczy, zakrywające możliwie największą powierzchnię skóry. Lekka o jasnych kolorach odzież odbija ciepło i promieniowanie słońca oraz pomaga utrzymać normalną temperaturę ciała;
- noś okrycia głowy, które skutecznie będą chronić twarz i głowę przed nadmiernym

- nagrzaniem;
- unikaj zbytniego nasłonecznienia. Opalenizna spowalnia zdolność do samoczynnego chłodzenia się. Użyj środków ochrony przed promieniami słonecznymi o wysokim współczynniku skuteczności;
 - unikaj skrajnych zmian temperatury. Zwolnij tryb życia. Zredukuj oraz ogranicz wyczerpujące zajęcia. Osoby wysokiego ryzyka powinny przebywać w chłodnych miejscach. Stosuj tabletki solne, ale tylko wtedy, jeśli zostały zalecone przez lekarza;
 - pamiętaj, że podczas upałów występuje zwiększone zagrożenie przeciwpożarowe, przebywając w lesie, na podsuszonych łąkach, ścierniskach, zachowaj szczególną ostrożność i staraj się nie zaproszyć ognia.

Podczas suszy:

- zmniejsz zużycie wody, podlewanie trawników i mycie samochodów marnotrawi wodę;
- gdzie tylko możliwe używaj wielokrotnie tej samej wody;
- oszczędzaj elektryczność. W okresie dużych upałów ludzie mają tendencję do znacznie większego zużycia energii elektrycznej na potrzeby urządzeń klimatyzacyjnych, co prowadzi do niedoboru mocy lub przerw w dopływie prądu;

Objawy i pierwsza pomoc przy oparzeniu słonecznym:

- Objawami oparzenia słonecznego są zaczerwienienie i pieczenie skóry, możliwe swędzenie, gorączka, ból głowy;

Pierwsza pomoc : weź chłodny prysznic, zmyj olejki (kremy). Miejsca oparzone polewaj dużą ilością zimnej wody. Jeśli na skórze występują pęcherze, zrób suchy sterylny opatrunek i skorzystaj z pomocy medycznej.

- Objawami przegrzania są następujące: osłabienie, zawroty głowy, pragnienie, nudności i wymioty, kurcze mięśni (zwłaszcza nóg i brzucha), utrata przytomności.

Pierwsza pomoc: połóż poszkodowaną osobę w chłodnym miejscu (nogi unieś na wysokość 20-30 cm). Poluzuj ubranie. Użyj zimnej mokrej tkaniny jako okładu do obniżenia temperatury ciała.

Podawaj do picia wodę z solą, małymi łykami. Jeśli występują nudności, odstaw wodę. Jeśli występują wymioty, szukaj natychmiastowej pomocy medycznej. W przypadku utraty przytomności przy wyczuwalnym oddechu i tętnie, ułóż poszkodowanego na boku.

ZACHOWANIE W PRZYPADKU INFORMACJI O PODŁOŻENIU ŁADUNKU WYBUCHOWEGO – TERRORYZM

I. Informacje ogólne

Terroryzm , to szeroki termin oznaczający użycie siły lub przemocy w stosunku do osób lub własności w celu:

- zastraszenia,
- przymuszenia, lub
- okupu

Skutki terroryzmu mogą obejmować znaczną liczbę ofiar, uszkodzenia budynków, zakłócenia w dostępie do podstawowych usług, takich jak: elektryczność, dostawy wody, opieka medyczna, telekomunikacja itp.

Najgroźniejszym z możliwych ataków terrorystycznych jest zamach bombowy. Specyfika zamachu bombowego polega na tym, że nie rozróżnia on "swoich" czy "obcych" - w odróżnieniu od działań terrorystycznych polegających na porwaniu określonego człowieka lub organizacji zamachu na określoną osobę.

W przypadku ataku terrorystycznego, szczególnie bombowego w większości przypadków ofiarami są ludzie, którzy nie mają nic wspólnego z działaniami politycznymi !

Informacji o zagrożeniu incydem bombowym nie wolno bagatelizować ani lekceważyć ! ZAPAMIĘTAJ !!!

- wybuch jest sytuacją nagłą i nieodwracalną;
- jeśli widzisz "bombę" , to ona "widzi" też ciebie, a to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.

II. Symptomy wystąpienia zagrożenia incydem bombowym.

Podstawową cechą terroryzmu jest to, że nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne. Dlatego zwracaj uwagę na to, co dzieje się w najbliższym otoczeniu np podczas zakupów, w podróży, podczas uczestnictwa w imprezach masowych, uroczystościach religijnych i innych miejscach publicznych gdzie przebywa duża liczba ludzi.

Zainteresowania i uwagi wymagają :

- rzucające się w oczy nietypowe zachowania osób;
- pozostawione bez opieki przedmioty typu : teczki, paczki, pakunki itp;
- osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku;
- samochody, a w szczególności furgonetki pozostawione w nietypowych miejscach tj. w pobliżu kościołów lub miejsc organizowania imprez masowych, zawodów sportowych i zgromadzeń.

Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.

O swoich spostrzeżeniach poinformuj służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo obiektu lub Policję.

III. Postępowanie w sytuacji zagrożenia incydem bombowym.

Możesz przygotować się na wypadek powstania tego typu zagrożenia w miejscach użyteczności publicznej:

- pomyśl, któredy w pośpiechu można się ewakuować z budynku, metra, sklepu lub innych zatłoczonych miejsc.

Zapamiętaj , gdzie znajdują się klatki schodowe i wyjścia ewakuacyjne , a przede wszystkim tzw. drogi ewakuacyjne.

- zwróć uwagę na ciężkie lub łatwo tłukące się przedmioty, które mogą być przesunięte, zrzucone lub zniszczone podczas wybuchu.

Zapamiętaj elementy z najbliższego otoczenia.

Pamiętaj o tym, aby nie przyjmować od obcych osób żadnych pakunków, nie pozostawiać własnego bagażu bez opieki.

Jeżeli jesteś osobą, która dowiedziała się o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinieneś natychmiast ten fakt zgłosić:

- służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo na tym terenie - w najbliższej jednostce Policji lub Straży Miejskiej, władzom administracyjnym.

Informacji takiej nie należy rozpowszechniać, gdyż jej przekazanie osobom trzecim, może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.

Zawiadamiając Policję staraj się podać następujące informacje:

- rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot),
- treść rozmowy z osobą przekazującą informację o podłożeniu ładunku wybuchowego,
- numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia,
- opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego.

1. Do czasu przybycia Policji należy w miarę istniejących możliwości zabezpieczyć zagrożone miejsce, zachowując elementarne środki bezpieczeństwa, bez narażania siebie i innych osób na niebezpieczeństwo.
2. Po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
3. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
4. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia "bomby" użytkownicy pomieszczeń powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie celem odnalezienia przedmiotów nieznanego pochodzenia.
5. Podejrzanych przedmiotów NIE WOLNO DOTYKAĆ ! O ich lokalizacji należy powiadomić administratora obiektu.
6. Pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatki schodowe, windy, toalety, piwnice, strychy) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej sytuacji.
7. Po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu twojej pracy należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki itp.),
9. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne Policji.

Jak zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia "bomby"

- Podczas działań, związanych z neutralizacją "bomby", zastosuj się do poleceń Policji,
- Ciekawość jest niebezpieczna - jak najszybciej oddal się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze informuj o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę,
- Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji w obiektach publicznych np. supermarketach, halach widowiskowo - sportowych, kinach, niezwłocznie udaj się

do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób,

- W przypadku włączenia parkingu dla pojazdów w strefę zagrożenia, **nie ratuj** na siłę swojego samochodu - **życie jest ważniejsze !**
- Powyższe procedury obowiązują także we wszystkich rodzajach transportu publicznego.

PODSUMOWUJĄC - PAMIĘTAJ !!!!

- **Zachowaj spokój i zorientuj się jak bezpiecznie opuścić niebezpieczną strefę!**
- **Zawsze stosuj się do poleceń osób kierujących akcją ewakuacyjną lub ratowniczą!**
- **Jeżeli nie podjęto działań zapobiegawczych powiadom stosowne służby!**
- **Nigdy nie dotykaj podejrzanych przedmiotów niewiadomego pochodzenia pozostawionych bez opieki !**

TELEFONY ALARMOWE:

999 - Pogotowie Ratunkowe,

998 - Straż Pożarna,

997- Policja,

112 - telefon alarmowy

JAK ZACHOWAĆ SIĘ W PRZYPADKU MROZÓW I ZAMIECI ŚNIEŻNYCH

Duże opady śniegu, nagłe ataki mrozu mogą sparaliżować życie w wielu miejscowościach. Mając tego świadomość można z wyprzedzeniem zabezpieczyć siebie i swoją rodzinę przed tego typu zagrożeniem. Niska temperatura może doprowadzić do odmrożenia i wychłodzenia ciała co może spowodować bezpośrednie zagrożenie życia.

POTRZEBUJESZ POMOCY

ZADZWOŃ !!

TELEFONY ALARMOWE

999 – Pogotowie Ratunkowe,

998 – Straż Pożarna,

997 – Policja

112 – telefon alarmowy dla użytkowników telefonów komórkowych,

987 – informacja dla bezdomnych

- najbliższe Centrum Zarządzania Kryzysowego, bądź władze lokalne;

SILNY WIATR w połączeniu z temperaturą powietrza tylko nieco poniżej 0°C może mieć taki sam skutek, jak stojące powietrze o temperaturze poniżej -30° C. Może być to przyczyną odmrożenia i wychłodzenia organizmu.

ODMROŻENIE - jest skutkiem oddziaływania zimna (choć niekoniecznie mrozu!).

W wyniku odmrożenia mogą wystąpić trwałe uszkodzenia najbardziej narażonych odmrożeniem części ciała. Typowymi objawami tego urazu są: znaczne wychłodzenie, zaczerwienienie, utrata czucia oraz bladość palców rąk i nóg, nosa, małżowin usznych.

WYCHŁODZENIE - jest stanem, gdy temperatura wewnętrzna ciała spada poniżej 35°C.

Objawami wychłodzenia są: zaburzenia świadomości do śpiączki włącznie, powolna mowa, poczucie wyczerpania, zaburzenia mowy, senność.

PAMIĘTAJ !

- ✓ Nie uznawaj pochopnie osoby wyziębionej za zmarłą.
- ✓ Udziel pomocy osobie wyziębionej, poszukaj natychmiastowej pomocy medycznej a przed nadejściem pomocy medycznej rozpocznij powolne ogrzewanie osoby, zdejmij przemarznięte ubrania, ułóż osobę na suchej tkaninie i okryj całym ciałem kocem i folią aluminiową - ogrzewaj dodatkowo własnym ciałem.
- ✓ Przy odmrożeniach kończyn, zanurz je w letniej wodzie o temperaturze ciała zdrowego człowieka. Na inne odmrożone części ciała nakładaj ciepłe (nie gorące!) okłady.
- ✓ Nie podawaj alkoholu i kawy osobie odmrożonej lub wychłodzonej, aby nie doprowadzić do większej utraty ciepłoty ciała.

BĄDŹ PRZYGOTOWANY PRZED NADEJŚCIEM WIELKICH MROZÓW I ŚNIEŻYC:

- Przygotuj swój dom do zimy:
 - uszczelnij poddasze i ściany,
 - uszczelnij drzwi i okna,
 - zainstaluj okiennice.
- Zabezpiecz środki, które mogą być niezbędne w czasie zimy:
 - żywność, która nie wymaga gotowania,
 - zapas wody,
 - sól kamienną i piasek,
 - zapas opału,
 - zastępcze źródło światła i ogrzewania,

- zapasowe baterie do radia i latarek.
- Przygotuj "zimowy zestaw samochodowy" tj. łopatkę do śniegu, radio zasilane bateriami, migające światło, racje żywnościowe, rękawice, czapkę, koc, linkę holowniczą, łańcuchy na koła, pojemnik z solą kamienną, kable do akumulatora, mapę drogową.

PRZYGOTUJ SAMOCHÓD DO PODRÓŻY:

Jedną z wielu przyczyn ofiar śmiertelnych w zimie jest niewłaściwe przygotowanie pojazdu do sezonu zimowego oraz brak znajomości postępowania na wypadek unieruchomienia pojazdu lub zabłądzenia podczas podróżowania. Dlatego też, aby bezpiecznie podróżować:

- **sprawdź następujące elementy twojego samochodu:**
 - akumulator,
 - płyn chłodzący,
 - wycieraczki i płyn do spryskiwania szyb,
 - układ zapłonowy,
 - termostat,
 - oświetlenie pojazdu,
 - światła awaryjne,
 - układ wydechowy,
 - układ ogrzewania,
 - hamulce,
 - odmrażacz,
 - poziom oleju (jeśli jest taka potrzeba, wymień na olej zimowy).
- **Założ zimowe opony** i upewnij się, czy mają odpowiedni bieżnik. Uniwersalne opony radialne zazwyczaj nadają się do większości warunków zimowych. Jednakże, przepisy w niektórych krajach wymagają stosowania opon łańcuchami lub opon śniegowych z kolcami.
- **Miej przygotowaną skrobaczkę do szyb** oraz narzędzie do usuwania śniegu.
- **Utrzymuj, co najmniej połowę pojemności zbiornika paliwa w czasie zimy.**
- **Starannie planuj długie podróże.**
- **Słuchaj komunikatów** radiowych o aktualnych warunkach drogowych.

Podróżuj w ciągu dnia i jeśli to możliwe, w towarzystwie przynajmniej jednej osoby.

- **W czasie burzy śniegowej staraj się korzystać z komunikacji publicznej.**
- **Ubieraj się ciepło.** Noś odzież wielowarstwową, lekko dopasowaną.
- **Na czas dłuższej podróży przygotuj wysokoenergetyczne, suche pożywienie oraz kilka butelek wody.**
- **Miej w swoim samochodzie:**
 - migające światło przenośne z zapasowymi bateriami,
 - apteczkę pierwszej pomocy oraz niezbędne leki,
 - śpiwór lub koc,
 - torby plastikowe (do celów sanitarnych), zapalki,
 - małą łopatkę - saperkę,
 - podręczne narzędzia - szczypce uniwersalne, klucz nastawny, śrubokręt itp.,
 - przewody do rozruchu silnika,
 - łańcuchy lub siatki do opon,
 - jaskrawo kolorową tkaninę do użycia, jako flagi sygnalizacyjnej.

W PRZYPADKU OSTRZEŻENIA O BURZY ŚNIEŻNEJ POWINIENES:

- pozostać w domu w czasie opadów;
- słuchać komunikatów radiowych o warunkach pogodowych,

- jeżeli musisz wyjść z domu, ubierz się w ciepłą odzież wielowarstwową, powiadom kogoś o docelowym miejscu podróży. Na czas dłuższej podróży przygotuj wysokoenergetyczne, suche pożywienie oraz kilka butelek wody.
- Zachowaj ostrożność poruszając się po zaśnieżonym i oblodzonym terenie, zwróć uwagę na zwisające soople, zwały śniegu na dachach budynków, itp.
- obserwuj czy nie występują u ciebie objawy odmrożenia lub wychłodzenia - jeżeli to stwierdzisz konieczna będzie natychmiastowa pomoc medyczna.

UNIKAJ PODRÓŻOWANIA W CZASIE BURZY ŚNIEŻNEJ, JEŚLI JEDNAK MUSISZ TO ZROBIĆ TO:

- **wyjeżdżaj z zapasem paliwa,**
- **powiadom kogokolwiek o docelowym miejscu podróży oraz o przewidywanej trasie przejazdu,**
- **jeśli posiadasz radiotelefon to zabierz go ze sobą,**
- **zabierz ze sobą prowiant i koce.**

JEŻELI UTKNAŁEŚ W DRODZE:

- Nie szukaj sam pomocy, pozostań w samochodzie chyba, że pomoc jest w widocznej odległości,
- Umocuj na antenie lub dachu samochodu jaskrawą tkaninę, aby była widoczna dla ratowników,
- Okryj się kocem i uruchamiaj silnik co godzinę na 10 minut włączając ogrzewanie i zewnętrzne światła samochodu (aby uniknąć zatrucia spalinami sprawdź czy rura wydechowa jest wolna od śniegu oraz dla wentylacji uchyl lekko okna),
- Zwracaj uwagę na oznaki odmrożeń lub wychłodzenia organizmu.
- Wykonuj co jakiś czas lekkie ćwiczenia ruchowe dla utrzymania krążenia krwi,
- Unikaj nadmiernego lub zbędnego wysiłku, Zimne otoczenie powoduje dodatkowe obciążenie dla serca. Nadmierny wysiłek, taki jak odgarnianie śniegu albo pchanie samochodu może spowodować zdrowotne dolegliwości.
- Jeżeli w samochodzie jest więcej osób to powinny się zgromadzić koło siebie dla utrzymania ciepła.

PRZYGOTOWANIE LOKALI, BUDYNKÓW MIESZKALNYCH, GOSPODARCZYCH, ŻYWNOŚCI, PŁODÓW ROLNYCH I PASZ DO OCHRONY.

1. PRZYGOTOWANIE MIESZKANIA (POKOJU, PIWNICY) DO OCHRONY PRZED SKAŻENIAMI, ZAKAŻENIAMI.

Na wypadek alarmu o skażeniach lub uprzedzenia o zagrożeniu skażeniami i zakażeniami każda rodzina powinna mieć tak przygotowaną piwnicę, pokój lub mieszkanie, aby stanowić one mogły ochronę przed oddziaływaniem na organizm ludzki opadu substancji promieniotwórczych, środków trujących i niebezpiecznych dla zdrowia środków biologicznych.

Przystosowując na takie ukrycie mieszkanie należy mieć na uwadze to, że jego podstawową cechą powinna być hermetyczność (szczelność) i możliwość zapewnienia w nim potrzeby najprostszej wentylacji.

W razie potrzeby należy wykonać następujące prace:

- uszczelnić okna odpowiednią taśmą lub watą a nawet okleić paskiem papieru (taśmą samoprzylepną), uszczelnić wszystkie drzwi i futryny. Drzwi zewnętrzne obić kocem i w odległości 1,5 m zawiesić zasłonę z koca (kołdry), aby stworzyć "śluzę",
- uszczelnić dokładnie wszystkie szpary, szczeliny, otwory kominowe, miejsca w których przechodzą przewody wodociągowe, centralnego ogrzewania, kanalizacji itp.,
- zakleić szczelnie papierem kratki wentylacyjne - ale tak, by w razie potrzeby zapewnić wentylację pomieszczenia. Samoczynną dobrą wentylację mogą zapewnić otwory: nawiewny i wywiewny, wywiewny powinien być usytuowany 1,5 - 2 m nad otworem nawiewnym.

W przewodzie nawiewnym można umieścić prosty filtr przeciwpyłowy - ramkę z rozpiętą wielowarstwową gazą, a poniżej specjalną kieszeń na zbieranie cząstek pyłu opadającego,

- podwyższyć walory ochronne ukrycia, jeżeli jest ono na parterze lub w piwnicy.

Można wtedy wykonać obsypkę ziemią wokół zewnętrznych ścian budynku oraz zabudować lub osłonić workami z piaskiem otwory okienne, nie używane otwory drzwiowe itp.

W mieszkaniu przygotowanym na ukrycie powinny także być:

- odpowiedni zapas wody pitnej, żywności, przedmioty pierwszej potrzeby, worki plastikowe na odpadki,
- lekarstwa dla chorych, apteczka domowa, środki dezynfekcyjne, zapasowe oświetlenie, odbiornik radiowy itp.,
- sprzęt gaśniczy (np. gaśnica, koc, wiadro, piasek, łopata itp.),
- niezbędne przedmioty osobistego użytku.

Pamiętać należy o przygotowaniu oświetlenia zastępczego. Zalecane jest oświetlenie elektryczne (bateryjne, akumulatorowe). Lampy naftowe i świece, paląc się zużywają dużo tlenu oraz zanieczyszczają powietrze dwutlenkiem węgla, dlatego ich używanie jest niewskazane.

Również nie wszystkie rodzaje gaśnic nadają się do użycia w ukryciach. Np. gaśnica halonowa wprowadza do atmosfery halon, który przy wdychaniu wykazuje szkodliwe działanie dla zdrowia, gaśnica śniegowa natomiast wprowadza do atmosfery bardzo duże ilości dwutlenku węgla. Z tego względu do gaszenia należy używać wody, koców gaśniczych, piasku, a jeżeli gaśnic - to pianowych wodnych.

2. PRZYGOTOWANIE BUDYNKÓW GOSPODARCZYCH DO OCHRONY PRZED SKAŻENIAMI I ZAKAŻENIAMI

Przedsięwzięcie to polega na zwiększeniu walorów wytrzymałościowych oraz właściwości ochronnych stodoł, spichlerzy, komórek itp. zawierających plony, obór i chlewni z bydłem i trzodą przede wszystkim przez ich uszczelnienie i uniemożliwienie przedostawania się środków skażenia do wnętrza.

W okresie zagrożenia - na wezwanie obrony cywilnej - w budynkach gospodarczych w miarę możliwości należy:

- uszczelnić sufit warstwą z gliny, cementu lub wapna (2 wiadra wapna gaszonego, wiadro wody, 2 kg soli kuchennej) oraz zasypać piaskiem lub żwirem, część okien zamurować cegłami lub obić deskami z obu stron i wypełnić ziemią (torfem, trocinami), a pozostałe zaopatrzyć w izolacyjne okiennice lub zasłonić mocnym przezroczystym plastikiem.
- pozatykać gliną szpary w konstrukcjach drewnianych,
- uszczelnić futryny i drzwi, od strony wewnętrznej zawiesić zasłonę z materiału, aby szczelnie przylegała do ram drzwi,
- zasłonić przewody (otwory) wentylacyjne workami z trocinami, sianem itp.,
- obsypać z zewnątrz ziemią ściany drewniane do wysokości okien albo w odległości 50-60 cm od ściany pozostawić ściankę z desek lub plecionkę z wikliny i przestrzeń między nimi zasypać ziemią. Nawet w pomieszczeniach niehermetycznych można zapewnić kilkugodzinną ochronę przed przenikaniem do wnętrza niektórych środków trujących, jeżeli zamknięte okna i drzwi zasłonimy od wewnątrz brezentem, tkaniną workową lub inną tkaniną zamoczoną w wodnym roztworze sody.

Aby zapewnić zwierzętom bezpieczeństwo, należy także:

- przygotować wystarczający na 14 dni zapas wody i paszy zabezpieczonej przed skażeniem,
- wietrzyć uszczelnienie obory (chlewnie): w lecie przy temperaturze do 20° C nie później niż po 34 godzinach, w zimie przy temperaturze -20 ° C do -25 ° C po 34 do 90 godzin (dokładną informację poda służba weterynaryjna),
- zapewnić budynkom gospodarczym ochronę przed pożarem (pas przeciwpożarowy, sprzęt p.poż.itp.).

3. SPOSOBY ZABEZPIECZENIA ŻYWNOŚCI

Gwarancją izolacji żywności od środowiska zewnętrznego jest zastosowanie właściwego opakowania. Opakowania ochronne mogą być następujące:

- pyłoszczelne z materiałów twardych. Mogą to być puszki metalowe hermetyczne, które można dokładnie i szybko zmyć lub odkazić. Opakowania szklane - słoje i butelki nie przepuszczające pary wodnej i gazu, umożliwiające przeprowadzenie ich sterylizacji. Opakowania drewniane (sklejka, płyta pilśniowa) - skrzynki wyłożone pergaminem lub kilkoma warstwami papieru pakowego, a także beczki drewniane, hermetyczne beczki metalowe i z tworzyw sztucznych, zabezpieczające w należyty sposób żywność przed działaniem środków promieniotwórczych, chemicznych, biologicznych. Opakowania pyłoszczelne z tworzyw miękkich - hermetyczne opakowania (worki, woreczki, torby itp.) z folii powlekanych, metalowych, tworzyw plastycznych i innych - pyłoszczelne papierowe, wielowarstwowe z wkładką parafinową lub z tworzyw sztucznych.

Jeśli są umieszczone w pojemnikach zbiorczych, to w zasadzie spełniają swoje zadanie. W warunkach domowych bardzo dobrym opakowaniem zbiorczym jest lodówka. Hermetyczność można zwiększyć za pomocą dodatkowych zasłon z folii lub ceraty na każdej półce. Można też do tego celu przystosować szafkę, kredens itp. lub szczelną piwnicę.

Wyjątkowo trwałego i hermetycznego opakowania wymagają takie produkty, jak: sól, cukier, mąka, przetwory owocowe i wszystkie produkty płynne, miękkie itp., gdyż w razie skażenia nie ma możliwości ich odkażenia.

4. SPOSOBY ZABEZPIECZENIA WODY

Sieć wodociągową zabezpieczać się będzie przez odcięcie poboru wody na okres niebezpiecznego skażenia w miejscu jej czerpania. Ponowny jej pobór nastąpi po ustąpieniu niebezpiecznego skażenia. W związku z powyższym należy:

- przygotować indywidualne zapasy wody nie skażonej,
- zabezpieczyć indywidualne studnie kopane oraz ujęcia domowych studni wierconych (głębinowych, artezyjskich).

Wodę do celów konsumpcyjnych należy przechowywać w szczelnie zamkniętych szklanych, metalowych lub plastikowych pojemnikach np. w butelkach, słojach, bańkach itp.

5. ZABEZPIECZENIE STUDNI

Studnie kopane (z kołowrotem) zabezpiecza się przez:

- wykonanie obudowy w postaci budki obitej papą lub blachą,
- uszczelnienie wierzchniej części cembrowiny,
- wykonanie w promieniu 1,5 - 2 m wokół studni utwardzonej powierzchni z cegieł, cementu lub asfaltu z niewielkim spadkiem na zewnątrz. Zamiast cementu można ułożyć 50 cm warstwę gliny, na niej 10- 15 cm warstw żwiru i piasku.

W studni kopanej (z ręczną pompą) należy dodatkowo uszczelnić wąż i przejście rury przez pokrywę studni sznurem smołowanym lub lepikiem, a pompę osłonić kapturem z materiału izolującego.

Najprostszym sposobem zabezpieczenia studni abisyński jest okrycie całej pompy workiem uszytym z materiału wodoszczelnego (ceraty, brezentu, plastiku). Kilcumetrowa warstwa ziemi ochroni płytkie wody podziemne przed skażeniami.

6. SPOSOBY ZABEZPIECZENIA PŁODÓW ROLNYCH I PASZ

Uprawy polowe w zasadzie będą pozostawione samoczynnemu odkażaniu. Skutki skażeń łagodzone będą odpowiednimi przedsięwzięciami agrotechnicznymi.

W uprawach warzywnych należy wykorzystać do ochrony roślin tunele i przykrycia foliowe. Główny wysiłek należy skierować na ochronę przed skażeniami płodów rolnych i pasz już zebranych.

Ziarno i pasze treściwe należy z zasady przechowywać w zamkniętych i uszczelnionych pomieszczeniach. Na okres opadania pyłu promieniotwórczego zamyka się także wentylację. Zboża i siano w stogach i stertach powinny być przykryte np. słomą nie przeznaczoną na paszę, wikliną, brezentem, folią. Wokół stogów wykopuje się rowki odpływowe.

Rośliny okopowe oraz niektóre warzywa przechowuje się w kopcach przykrytych warstwą słomy i suchej ziemi (podobnie jak na okres zimowy). Najlepiej jednak przechowywać je w piwnicach. Kiszonka znajdująca się w silosach zamkniętych nie wymaga dodatkowego zabezpieczenia. Silosy odkryte należy uszczelnić. Dobrze także chronią doły wyłożone folią i szczelnie przykryte.

Zawsze i w każdej sytuacji niebezpiecznej należy stosować się do zaleceń lokalnego Szefa Obrony Cywilne – Burmistrza Leśnej.

